

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 13 » 09 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵՋՐԱՎԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0169-21

Ձեռնարկողը՝

«ԱՏՐԻՈՒՄ ՊՐՈ ՍՏՈՒԴԻՈ» ՍՊԸ

ՀՀ, ք. Երևան, Մ.Բաղրամյան 1 փկղ, 142, բն. 12

Գործունեությունը՝

Արագածոտնի մարզի «Արագածոտն-6» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուղղմամբ գնահատման հաշվետվություն

ՀՀ, Արագածոտնի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

Խ. Մարտիրոսյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵՃՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ
թիվ ԲՓ 0169-21

< 13 > 09 2021թ.

**«Արագածոտն-6» միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական
պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական
գնահատման հաշվետվություն**

Ձեռնարկող՝	«Ատրում Պրո Ստուդիո» ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Նախագծային փաստաթղթեր, ՇՄԱՌԳ հաշվետվություն
Գտնվելու վայրը՝	Արագածոտնի մարզ

Ներածական մաս «Արագածոտն-6» տարածաշրջանի միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (այսուհետ ՄՄՀՏՊՓ) նախագծերը ներառում են Թաթուլ, Կանչ, Հակո, Սորիկ, Ցամաքասար, Սուսեր, Զարինջա, Նոր Արթիկ, Հացաշեն (ընդամենը 9) գյուղական համայնքները:

Արագածոտնի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծի «Շրջակա միջավայրի բարելավման ու պահպանման միջոցառումներ» բաժինը մշակված է ՄՄՀՏՊՓ համապատասխան, հաշվի առնելով նշված համայնքների 2017-2025թթ. զարգացման ծրագրերը:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության (այսուհետ՝ Փորձաքննություն) ներկայացված ՄՄՀՏՊՓ նախագիծը՝ /ՇՄԱՌԳ հաշվետվությամբ/ համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասի, հանդիսանում է հիմնադրության փաստաթուղթ:

Նկարագրական մաս. Արագածոտնի մարզի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՆ նախագիծը իրենից ներկայացնում է փաստաթուղթ, որտեղ արտացոլված են բնական պաշարների (օդ, ջուր, հող, բուսականություն, հանքեր) ինտենսիվ և արդյունավետ օգտագործման վերաբերյալ նախագծային, պրակտիկ գործունեության արդյունքները՝ տնտեսության ճիշտ կազմակերպման, կոմունիկացիաների, կաթսայատների ճիշտ տեղադրման անթափոն տեխնոլոգիաների և մաքրման սարքավորումների կիրառմամբ, կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների մաքսիմալ օգտագործման և վնասազերծման ճանապարհով:

Արագածոտնի մարզի վերը նշված համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար համալիր կերպով պետք է գնահատվեն առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն

ունեցող իրավիճակը և ընտրվեն զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Բնակավայրի տարածքի կարևոր էկոլոգիական հիմնախնդիրները, որոնք նպաստելու են տարածքի էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանմանը, լուծվելու են տարածքի հատակագծային կառուցվածքի մշակման գործընթացում:

«Արագածոտնի-6» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծում սանիտարապաշտպանիչ գոտիների և սանիտարական խզման (разрыв) չափերը ընդունված են համաձայն CH245-71 «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների նախագծման սանիտարական նորմաներ: Հաշվի է առնված նաև ՀՀ առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմնի հիգիենիկ և համաճարակային բաժնի համաձայնությունը:

Էլեկտրատեղակայանների ՍՊԳ-ի չափերը ընդունված է դրանց տիպից, տրվող լարումից, տրանսֆորմատորի հզորությունից և քանակից ելնելով, համաձայն ՄՆ և Կ II-12-77 «Պահպանություն աղմուկից և ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից նորմերի և կանոնների, ԳՈՍՍ «Ուժային, յուղային տրանսֆորմատորներ, թույլատրելի աղմուկի նորմաներ և աղմկային փորձարկումների մեթոդներ»: ՍՊԳ-ների չափը ընդունված է 20մ: Գերեզմանների ՍՊԳ-ն ընդունված է 300 մ, ինչպես նաև հաշվի է առած ՀՀ կառավարության նոյեմբերի 23-ի «Հուղարկավորությունների կազմակերպման և գերեզմանների ու դիակիզարանների շահագործման մասին» 2006 թվականի N1910-ն որոշման հավելված 4-ի 7-րդ կետը:

- Աղբահավաք վայրերի համար ՍՊԳ-ն ընդունված է 300 մ: Աղբահավաք վայրերի քանակը՝ 15:

- Կենսաբանական մաքրման կայանի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ: ՄՆ և Կ 2.04.03-85 Կոյուղի:

- Օրգանական ծագման թափոնների վարակազերծման և թաղման վայրերի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ:

«Արագածոտնի -6» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագիծը ընդգրկում է 16955,15 հա տարածք, որտեղ բնակչության թիվը կազմում է 3856 մարդ: Տարածքում առկա են բնական, բուժական, առողջապահական, հանքահումքային ռեսուրսներ: Նշված համայնքներում ռեսուրսների հիմնական տեսակներն են՝ ջրեր, հողեր, գեղատեսիլ և տեսարժան վայրեր տուրիզմի զարգացման համար:

Ներկա իրավիճակում բնակչության հիմնական զբաղմունքն է՝ ձկնաբուծությունը, բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկի մշակումը, հողագործությունը և առևտուրը:

Ներկայումս համայնքների մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով:

Հիմնականում արդյունաբերական ձեռնարկությունները պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին, արտադրական արտանետումները աննշան են: Ֆոնային աղտոտվածությունը աղտոտող բոլոր նյութերով համայնքներում զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ): Համայնքները հիմնականում գազաֆիկացված են 27-63%, բացառությամբ Հակո, Կանչ և Սորիկ համայնքների:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 121,81 տ/տարի, այդ թվում՝ ջեռուցումից – 18,28 տ/տարի, ավտոտրանսպորտից – 95,85 տ/տարի և արդյունաբերությունից – 7,7 տ/տարի:

Հիմնականում համայնքների մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կազմում է 3,4 մլն. դրամ տարի:

«Արագածոտնի-6» տարածաշրջանը ներառում է 16955,15 հա հողեր, այդ թվում՝

- գյուղատնտեսական հողեր – 15798,29 հա

- բնակավայրեր – 629,39 հա
- արդյունաբերության, ընդերք օգտագործման և այլ արտադրական նշանակության – 63,03 հա
- էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի - 36,92 հա
- հատուկ պահպանվող տարածքներ – 101,76 հա
- հատուկ նշանակության – 0 հա
- անտառային – 357,48 հա
- ջրային – 58,28 հա
- պահուստային – 0 հա:

Հողի հիմնական աղտոտումը կատարվում է ավտոտրանսպորտի արտանետումներից, կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների աղբավայրերից և թափոնակույտերից:

Աղբահանումը կատարվում է անկանոն, ինչը հանգեցնում է համայնքների սանիտարական վիճակի վատացմանը: Հաճախակի են աղբի կուտակումները հենց բնակելի տների բակերում:

Որոշված է գոյություն ունեցող աղբավայրերի կոնսերվացում:

«Արագածոտնի-6» համայնքների համար նախատեսվում է 1 աղբավայր 0,07 հա տարածքով: Աղբավայրը գտնվում է Թաթուլ գյուղական համայնքի վարչական տարածքից արևմուտք, հեռավորությունը բնակաբայրից 4 կմ, Թաթուլ-Հացաշեն հին ճանապարհի հարակից տարածքում:

Համայնքներում առաջացած կենցաղային կոշտ թափոնների (ԿԿԹ) ընդհանուր քանակը ներկա իրավիճակում կազմում է 964 տ/տարի:

Քանի որ, համայնքները չունեն արդյունաբերական թափոնների համար առանձին աղբավայր, ուստի ոչ օգտագործելի նշված թափոնները թափվում են կենցաղային աղբավայր:

«Արագածոտնի-6»-ի տարածաշրջանի համայնքներում տեղակայված է 9 գերեզմանոց ընդհանուր ≈ 13 հա տարածքում: Գերեզմանոցները գործող են:

Գերեզմանոցներում սանիտարական պահպանման գոտին պահպանված չէ: Անհրաժեշտ է մշակել միջոցառումներ, որոնք կկարգավորեն գերեզմանոցների տարածքները:

«Արագածոտնի-6» համայնքների կանաչապատման համակարգի կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել գործողությունների համալիր ծրագիր,

Նախատեսված են այգիներ, սպորտ-հրապարակներ՝ կանաչ գոտիով, շրջանային նշանակության կանաչ գոտիներ և այլն:

Հեռանկարում համայնքների մթնոլորտային օդի աղտոտման աղբյուրներ կհանդիսանան արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումները:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների հիմնական մասը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտին, որի արտանետումները կազմում են մթնոլորտ արտանետումների 90,7 %-ը:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 116,24 տ/տարի:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից «Արագածոտնի-6» համայնքներից տարածաշրջանի տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կազմում է 2,88 մլն. դրամ / տարի:

Հեռանկարում արտանետումները ջեռուցումից կնվազի տարեկան 15,94 տ/տարի ի հաշիվ ջեռուցման նոր տեխնոլոգիաների:

«Արագածոտնի-6» տարածաշրջանի համայնքներում հեղեղատար կոյուղու բացակայության արդյունքում գարնանային ձնհալի և աշնանային հորդ անձրևների ժամանակ հնարավոր են

տարածքների հեղեղումներ: Այս երևույթից խուսափելու նպատակով բոլոր համայնքերի համար առաջարկված է հեղեղատար առուների նախագծում և կառուցում:

Համայնքների տարածքներով հիմնականում անցնում են տեղական նշանակության ճանապարհներ: Տրանսպորտային հոսքերի աղմուկը առաջանում է մեքենաների աղմուկից և կապված է տրանսպորտի արագությունից և շարժման ինտենսիվությունից:

Փորձաքննական հիմնավորումներ

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) «Արագածոտն-6» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվության (այսուհետ՝ Հաշվետվություն) վերաբերյալ իրականացվել է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն (այսուհետ՝ փորձաքննություն), ինչի արդյունքում Հաշվետվությունը առաջարկություններով և դիտողություններով 2021 թվականի մայիսի 27-ին վերադարձվել է լրամշակման, սակայն՝ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 4-րդ մասի, 1-ին կետի, փորձաքննության հիմնական փուլի /60 աշխատանքային օր/ ընթացքում լրամշակված հաշվետվությունը չի ներկայացվել «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ, փորձաքննական գործընթացը շարունակելու համար:

Համաձայն Օրենքի 19-րդ հոդվածի 5-րդ մասի՝ 2021 թվականի հունիսի 23-ից փորձաքննության իրականացման վերջնաժամկետը երկարաձգվել է 30 աշխատանքային օրով, այնուհետև Օրենքի 19-րդ հոդվածի 6-րդ մասի՝ 2021 թվականի օգոստոսի 4-ից երկարաձգվել է 10 աշխատանքային օրով և վերջնաժամկետը սահմանվել է 2021 թվականի օգոստոսի 18-ը:

Մինչև Փորձաքննության ժամկետի ավարտը ձեռնարկողի կողմից չի ներկայացվել լրամշակված հաշվետվությունը: Համաձայն «Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման հավելվածի 45-րդ կետի՝ հանրային ծանուցումն ու քննարկումներն իրականացվում են լրամշակված փաստաթղթերը ներկայացնելու դեպքում:

Լրամշակված փաստաթղթերը չներկայացնելու պատճառով չի իրականացվել նաև Օրենքով սահմանված հանրային քննարկումը:

ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ՄԱՍ

Հիմք ընդունելով փորձաքննական հիմնավորումները «Ատրում Պրո Ստուդիո» ՍՊ ընկերության կողմից ներկայացված Արագածոտնի մարզի «Արագածոտն-6» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է բացասական եզրակացություն:

Գլխ. մասնագետ

Հ. Մեսրոպյան